

Ljiljana Bedeniković

RECENZIJ

zbirke kratkih priča "Poznanik" Šefkije Duvnjakovića

DA SE UPOZNAMO: JA I "JA"

Mogla bih započeti ovaj osvrt pričom kako sam kroz ovu knjigu upoznala sebe, jer jedino na taj način moći ću Vam i predstaviti Šefkiju Duvnjakovića, autora kratkih priča "Poznanik".

Dugo srećemo to biće slično nama: jutrom, gledajući svoj odraz u ogledalu dok obavljamo jutarnju higijenu, ponekad, u prolazu, dok koračamo pokraj nekog izloga, netko nalik nama hoda usporedo uz nas... Najčešće smo u konfliktu s tim nekim drugim "ja" i taj konflikt traje dobar dio našeg života. Nažalost! No, dođe period kad većina stvari "sjedne" na svoje mjesto, kad počnemo uviđati koliko smo energije i vremena potrošili na uzaludne borbe... A nismo trebali! Sve bi bilo daleko jednostavnije da smo pružili ruku tom nekom drugom "ja", pomirili se sa svojim demonom i prilagodili ga sebi... No, da smo to učinili pri prvim "sukobima", bismo li postali ovakvi kakvi smo sada? Bismo li uspjeli spoznati i upoznati ispravno, na pravi način i u pravoj mjeri, i sebe i svog "protivnika"? Ne vjerujem. Zato sam neizmjereno radosna što sam dobila tekst autora kojeg iznimno poštujem i kao čovjeka i kao prijatelja, a sada i kao prozaistu čiji me rukopis vratio u sâmo moje odrastanje (ne smijemo brkati pojam "odrastanja" i "sazrijevanja", jer, većina nas odraste tek u srednjoj životnoj dobi).

Pisac može koristiti i svoj i tuđi jezik (slučaj Karahasana, Hemon, Charlsa Simića...) da bi nam ispričao priču, ali nezahvalno je ako recenzent pribjegne običaju i u recenziji koristi

pišćev jezik, odnosno, na skraććen naćin nam preprića autorско djelo. Ne, to je ulagivanje autoru i oduzimanje uzbuđenja budućim ćitateljima, a i nešto nadasve izuzetno važno: izdvajanjem dijela teksta, preprićavanjem priće, govorila bih iz svog subjektivnog kuta gledišta, a samim time i oskrnavila ćjelokupno djelo. Recenzent samo mora svojim jezikom najaviti autorovo djelo, pomoći autoru da dopre do ćitatelja, ili ćitatelju do pisanog štiva, jer, recenzent je zapravo, lijepo doćtjeran vratar u bijelim rukavicama, koji dragog gosta ćitatelja, kad se pojavi, uvodi u raskošni dvorac od slova i snova pa, ako želite i od strahova, zatim se tiho povuće, kako ni sjenkom ni šapatom ne bi remetio kretanje znatiželjnika...

U zreloj životnoj dobi, obogaćen osobnim iskustvom, fakultetski obrazovan, kozmopolitski opredijeljen Šćfkija Duvnjaković javlja nam se svojim prvijencem, zbirkom kratkih prića "Poznanik". Zamjetno je odmah na početku da se autor "Poznanika" itekako dobro snalazi u pripovijedanju, njegovo djelo je, kako bi to formulirao Wolfgang Kayser: "roman lika", u kojem jedan ili nekoliko uzajamno povezanih likova dominira(ju) strukturom prića, ostvarujući jedinstvo svih ostalih elemenata u knjizi.

Horacije je, navodno, izjavio da rukopis za dobar roman treba "odležati" najmanje devet godina. Ako je ta definicija ili pretpostavka toćna, onda "Poznanik" ispunjava taj uvjet i to poduplano, preciznije rećeno: i više od toga! U krugovima književnih teorećićara stoji uvjerenje da prije pede-

setljeća samog autora nema dobrog romana ili "probavljivog štiva". Dakle, ovaj teoretski uvjet je, samim time, ispunjen!

Čitajući zbirku kratkih priča "Poznanik", prozeo me miris mladosti protkane zrelošću, čežnji i realnosti u simbiozi iznik-nulih klica tvoreći miomirisni vrt podijeljen u nekoliko dijelova. Svaki taj djelić, ponaosob, sadrži u sebi izvor i vrijednost spoznaja kroz prozno tkanje, usudila bih se reći sjajnih priča ispisane rukom, maštom i stvarnošću spisatelja.

Složenost mozaičke, gotovo bih mogla reći romaneskne strukture (podijeljene u tri dijela), dalekosežnost asocijacija i sveobuhvatnost na najširem fonu kulturno-povijesne i epohalno-civilizacijske specifikke jednog podneblja (Bosne) i ljudi korijenski vezanih za njega kroz odrastanja to su temeljne odlike knjige naslova "Poznanik" autora Šefkije Duvnjakovića. Riječ je o neobičnom nizu kolopletu proznih fragmenata, kojeg na okupu ne drži posljedična veza među događajima u jedinstvu mjesta i vremena nekakve radnje već upravo potmula simbolika i metaforika mnoštva fantastično obojenih crtica, od najranije mladosti pa kroz stasanje i odrastanje posljedične epizode osviještenosti i upoznavanja sa samim sobom.

U kratkim pričama, noveletama, koje u mnogome podsjećaju na zaboravljene novelete hrvatsko-talijanskog pjesnika, proznog pisca, esejiste, povjesničara, publiciste i prevoditelja Giacoma Scottija, gdje on kroz njih progovara o svijetu djetinjstva, najdražim uspomena, lirskim predjelima, domovini, tako nam također i Šefkija Duvnjaković, vješto, iznimno duho-

vito, kroz svoje novele progovara o svom svijetu djetinjstva, šarenom svijetu u kojem se isprepliću likovi koji su ostavili upečatljiv trag u njegovu životu (majka, nena, djed...) o svom školovanju, studiju u Beogradu, ljubavima, koje su, također, neizbrisivi i nezaobilazni dijelovi njegova životnog puta u iskidanim lijanama zgusnutih osjećaja: kroz mladahnost pa do zrelosti muškarca. U nekim pričama nailazimo na nezaobilaznu, tananu, finu erotiku koja itekako pulsira zrelošću i mjerom.

Također, nezaobilazno, kroz priče se pomalja čitav jedan povijesni period doba o kojem većina šuti (ne znam zašto). Ako je, kao što znamo, Orwell u čuvenoj "1984" predvidio budućnost, onda je autor "Poznanika" u kojem se nazire osobno iskustvo, potvrdio, pokazao i ukazao pojedine segmente bivšeg sustava kroz prizmu proživljenog/doživljenog, a gdje se do savršenog društva (komunizma) pokušalo stići kroz "blago prikriveni" totalitarizam. Naravno, ispričano kroz duhovite priče o pojedinim segmentima iz tog perioda.

Iako fasciniran najužim zavičajem, običajima i jezičnom baštinom Bosne, nipošto nije ograničen lokalnim vidokrugom. Naprotiv, ima neprestani poriv za putovanjem i upoznavanjem širokoga svijeta: i onoga pučkoga i elementarnoga, i onoga urbanog i metropolskog. Nadasve je sklon autohtonom izrazu najužeg zavičaja, kroz tragove urbanog folkloru, slojeve i palimpseste koji neprestano nastaju u njegovu tkivu. Usuđujem se reći da je ovaj uradak između klasike i romantike: kao da su

se očišćene Gogoljeve "Mrtve duše" zaljubile u mit Pygmaliona... Nećeg je u proznom miljeu ovog rukopisa, od duhovnosti M. Lalića i Crnjanskog, nećeg što riječi nose kao obol iznad duhovne smislenosti. Kao u apсурdnom teatru B. Brechta, žrtvuju se i Tvorac i tvorba.

Zašto olako prihvaćamo nametnuto nam okružje? Odgovor leži u nama samima i poimanju samoga života. Neka mi autor ne zamjeri na "rentgenskom" čitanju njegova djela, gdje mi se odgovori nameću kao "točka na i" kroz vizuru njegovih priča. Šefkija se svjesno poigrava temama, samo naizgled nevezanim. No, pažljivom čitatelju neće promaknuti njegova poruka.

Završit ću svoje viđenje rukopisa Šefkije Duvnjakovića vežući se za posvetu išćitanog teksta posvetu njegovoj kćerki koja je očigledno centar njegova življenja, citirajući Duška Radovića: "Nemojte mnogo razmišljati kada pravite djecu. Vi ih samo napravite, a ona će poslije razmišljati sama".

Poslije čitanja posljednje priče našla sam se u začaranom krugu. Vratila sam se na početak i shvatila jedinstvenu potrebu autora da slobodu razmišljanja, svakodnevicu, gleda samo kao izmaglicu koja nestaje s rađanjem novoga dana. Majka je oduvijek bila majka, žena, supruga; muškarac je oduvijek bio samo muškarac, vječno dijete; djeca su oduvijek bila djeca koja će, otkad je svijeta i vijeka, odrasti i postati odrasli. To je taj magični krug života, evolucije, snova, nadanja, uspona i padova, kroz koji nas je s lakoćom pera proveo sm autor, na sebi svojstven, iznimno duhovit način.

Na koncu, željela bih poručiti budućim čitateljima: ovo je uistinu sveobuhvatna zbirka, koju iz dubine srca preporučam čitatelju, pravom, istinskom ljubitelju sjajne, pisane riječi. To je čudotvorna jeka, za čovjeka iz ČOVJEKA, lepršavo, ali i grmljavinom obučeno, sjajem munja presvučeno, već odavno naslućeno, BIĆE iz vanvremene priče.

Također, sigurna sam da je autor pobijedio prošlost, shvatio sadašnjost, a budućnost čeka još mnoštvo priča ispisanih njegovom rukom.

Ljiljana Bedeniković, književnica
Zagreb, 2016.